

Kommentarer till beräkningarna av tredje kvartalet 2016

Innehåll

BNP-utvecklingen	3
Hushållskonsumtionen.....	6
Offentlig konsumtion	8
Investeringar	10
Lager	12
Utrikeshandel	14
Näringslivets produktion	16
Sysselsättning.....	18
Inkomster och sparande.....	20
Avstämning	25
Revideringar	28

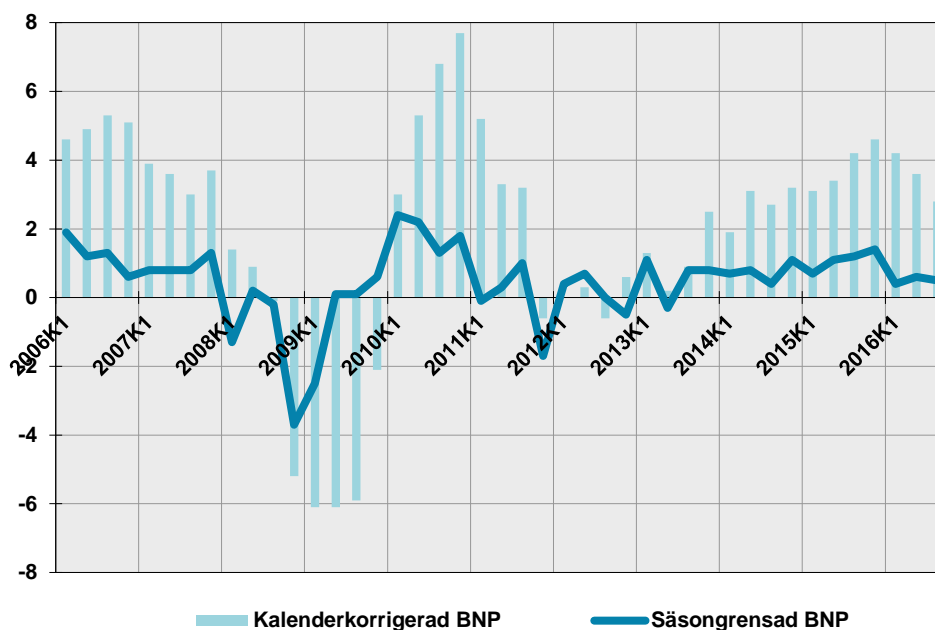
BNP-utvecklingen

Exporten lyfte tillväxten

Den svenska ekonomin har efter det starka fjolåret växlat ned till en mer genomsnittlig tillväxttakt. Tredje kvartalet bidrog framförallt exporten och hushållskonsumtionen till uppgången. Samtidigt mattades fasta bruttoinvesteringar och offentlig konsumtion av och var oförändrade jämfört med kvartalet innan.

Sveriges BNP steg med 0,5 procent tredje kvartalet, säsongrensad och jämfört med kvartalet innan. BNP-tillväxten tredje kvartalet var därmed i linje med den genomsnittliga säsongrensade tillväxten de senaste 10 åren på 0,5 procent. Mätt i kalenderkorrigerade tal och jämfört med andra kvartalet i fjol var uppgången 2,8 procent.

BNP, procentuell förändring, säsongrensad och jämförd med kvartalet innan respektive kalenderkorrigerad och jämförd med motsvarande kvartal året innan.

Stabil utveckling i Europa

Tredje kvartalet växte EU-ländernas samlade BNP i samma takt som föregående kvartal med 0,4 procent säsongrensad och 1,8 procent mätt i årstakt. Den tyska ekonomin har dämpats under året och tillväxten stannade på 0,2 procent tredje kvartalet jämfört med kvartalet innan. Avmattningen förklaras bland annat av en knapp nedgång av exporten och maskininvesteringarna. BNP-tillväxten växade däremot upp några tiondelsprocent i några av de övriga större länderna som Frankrike och Italien, vilka visade en svag nedgång respektive nolltillväxt kvartalet innan. I Spanien var tillväxten fortsatt stabil och förhållandevis hög jämfört med

EU-snittet. Även för Storbritannien och Finland noterades en tillväxt över EU-genomsnittet, båda ekonomierna växte med 0,5 procent. I USA hämtade sig BNP efter några kvartal med lägre tillväxt och steg med 0,7 procent.

Återgång till lugnare tillväxtfas

BNP-tillväxten har dämpats sedan årsskiftet i spåret av den ovanligt starka utvecklingen 2015. De senaste tre kvartalen har tillväxten återgått till att pendla kring det historiska genomsnitt på 0,5 procent. Det innebär i grova drag en halvering av tillväxtakten jämfört med föregående år. Första halvåret 2016 lyftes BNP-utvecklingen uteslutande av inhemsk efterfrågan som konsumtion och investeringar. Medan investeringarnas effekt på BNP var neutral tredje kvartalet bidrog istället utrikeshandelsnettot till BNP-tillväxten. Varuexporten och tjänsteexporten bidrog med 0,3 procentenheter vardera. Tjänsteexporten lyftes av några poster som avser export av FoU-tillgångar och som med motsvarande värde drog ned investeringar i FoU. Dessa poster är därmed neutrala för BNP-utvecklingen. Inom varuexporten ökade såväl insatsvaror som konsumtionsvaror. En ökad import höll tillbaka BNP-tillväxten med 0,3 procentenheter. Import av såväl insats- som konsumtionsvaror ökade medan import av investeringsvaror minskade. De fasta bruttoinvesteringarna dämpades och var oförändrade tredje kvartalet. Detta efter en obruten tillväxt sedan fjärde kvartalet 2013. Bostadsinvesteringarna fortsatte att öka i hög takt medan en nedgång för investeringar i immateriella tillgångar och maskiner höll tillbaka utvecklingen.

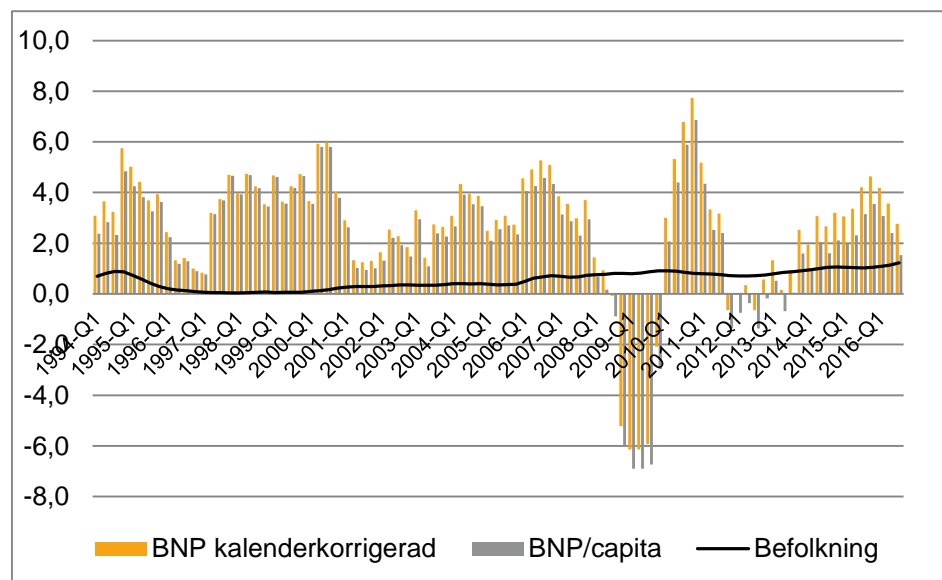
Hushållskonsumtionen ökade med 0,4 procent. Det är något lägre än de senaste 10 årens genomsnitt på 0,5 procent. Svensk konsumtion i utlandet och hälso- och sjukvård ökade medan konsumtion av transporter och fordon minskade. Sammantaget bidrog hushållens konsumtion med 0,2 procentenheter till BNP-utvecklingen. De offentliga myndigheternas konsumtion var oförändrad tredje kvartalet vilket följde ett ovanligt starkt andra kvartal. Både statens och de kommunala myndigheternas konsumtion var i stort sett oförändrad. Förädlingsvärdet i näringslivet ökade med 0,5 procent medan antalet arbetade timmar i minskade med 0,2 procent. Arbetsproduktiviteten i näringslivet steg med 0,8 procent.

Bidrag till säsongrensad BNP-utveckling, procentenheter.

	2015Kv2	2015Kv3	2015Kv4	2016Kv1	2016Kv2	2016Kv3
Hushållens konsumtion	0,3	0,3	0,3	0,3	-0,1	0,2
Off konsumtion	0,0	0,3	0,2	0,2	0,3	0,0
Fasta bruttoinvesteringar	0,3	0,3	0,7	0,3	0,4	0,0
Lagerinvestering	0,2	0,4	-0,3	0,1	0,3	0,0
Export	0,5	0,5	0,9	-0,3	-0,2	0,6
Import	-0,2	-1,0	-0,5	-0,3	-0,2	-0,3
Exportnetto	0,3	-0,5	0,4	-0,6	-0,4	0,3
BNP	1,1	1,2	1,4	0,4	0,6	0,5

Svagare BNP-tillväxt per capita

Befolkningstillväxten har successivt ökat sedan slutet av 1990-talet och tredje kvartalet 2016 ökade befolkningen med 1,2 procent jämfört med motsvarande tredje kvartalet 2015. BNP ökade med 2,8 procent kalenderkorrigerat och BNP per capita steg med 1,5 procent jämfört med tredje kvartalet 2015. Det är den lägsta tillväxten per capita sedan första kvartalet 2014.

Procentuell ökning i volym för kalenderkorrigerad BNP och BNP per capita

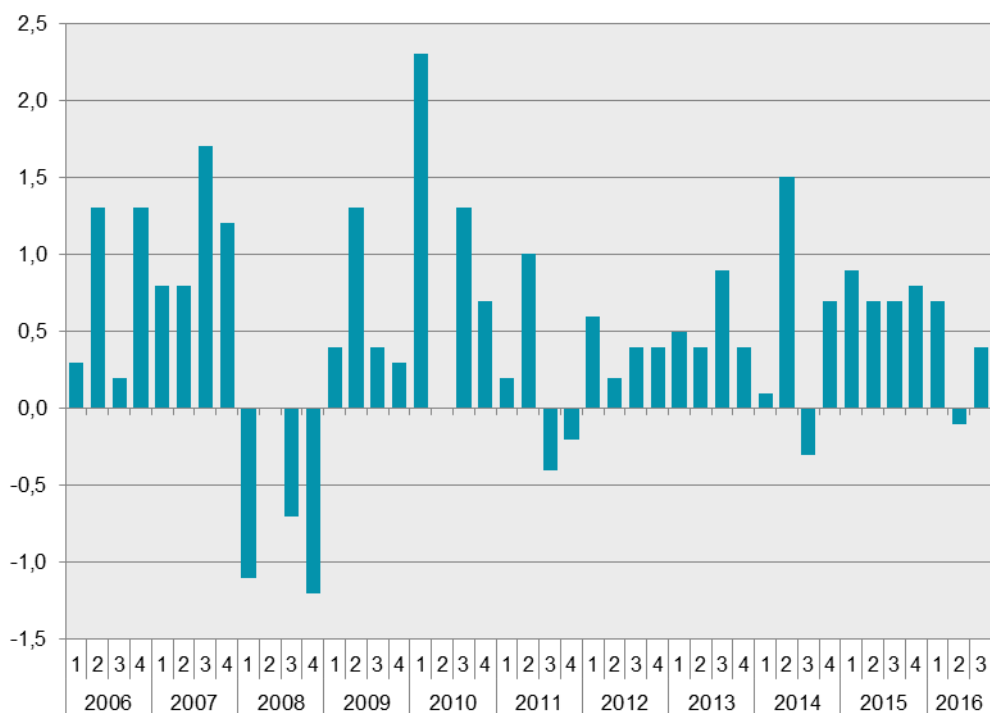
Hushållskonsumtionen

Måttlig uppgång i hushållens konsumtion

Hushållens¹ konsumtion ökade tredje kvartalet efter nedgången kvartalet innan. Svensk konsumtion i utlandet, hälso- och sjukvård samt kommunikationstjänster ökade, men tillväxttakten dämpades bland annat av minskad konsumtion av transporter och fordon.

Hushållens konsumtion växte med 0,4 procent tredje kvartalet, säsongrensat och jämfört med kvartalet innan. Tillväxttakten vände därmed upp igen men var något lägre än de tio senaste årens genomsnittliga tillväxttakt på 0,5 procent.

De egentliga hushållens konsumtionsutgifter totalt, volymförändring i procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal.

Även om den totala hushållskonsumtionen ökade så varierade utvecklingen i hushållskonsumtionens olika deländamål. I den ändamålsfördelade konsumtionen var ökningen störst inom hälso- och sjukvård. Konsumtionen av möbler, fritid och underhållning, hotell- och restaurangtjänster samt övriga varor och tjänster ökade också och bidrog med 0,1 procentenheter vardera till den totala konsumtionsutvecklingen. Konsumtionen av livsmedel, som har haft en tämligen jämn ökningstakt de senaste kvartalerna, stannade av och var oförändrad jämfört med kvartalet innan

¹ De egentliga hushållen exklusive hushållens icke vinstdrivande organisationer.

Boende är det största konsumtionsändamålet och stod i säsongrensade termer för drygt en fjärdedel av den totala konsumtionen. Boendet steg med 0,6 procent tredje kvartalet, vilket är något högre än kvartalet innan och de senaste tio årens snitt. Bidraget till den totala konsumtionsutvecklingen uppgick till 0,2 procentenheter.

Konsumtionen av transporter och fordon fortsatte att minska i likhet med kvartalet innan. Tredje kvartalet minskade denna konsumtion med 0,5 procent och drog ned den totala utvecklingen med 0,1 procentenheter. Konsumtionen av alkoholhaltiga drycker och tobak minskade också, men hade liten påverkan på den totala utvecklingen

Konsumtionsändamålen för kläder och skor, kommunikationstjänster och utbildningstjänster utvecklades positivt men bidrog inte nämnvärt till den totala konsumtionsutvecklingen.

Bidrag till den egentliga hushållskonsumtionen och volymutveckling per COICOP², bidrag i procentenheter och volymförändring i procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal.

COICOP	Volymutveckling	Bidrag
01 Livsmedel	0,0	0,0
02 Alkohol och tobak	-0,5	0,0
03 Kläder och skor	0,6	0,0
04 Bostad	0,6	0,2
05 Möbler	1,0	0,1
06 Hälsa- och sjukvård	1,3	0,0
07 Transporter	-0,5	-0,1
08 Kommunikation	1,2	0,0
09 Fritid och Underhållning	0,9	0,1
10 Utbildning	0,2	0,0
11 Hotell och restaurang	1,0	0,1
12 Övriga varor och tjänster	1,1	0,1
Total konsumtion exkl. ofördelad konsumtion	0,5	0,5
15 Svensk konsumtion utomlands	4,4	0,3
16 Utländsk konsumtion i Sverige	5,8	-0,4
TOTALT	0,4	0,4

Svenska hushålls inköp utomlands ökade med 4,4 procent jämfört med andra kvartalet och höjde den totala konsumtionsutvecklingen med 0,3 procentenheter. Samtidigt ökade även utländska besökares konsumtion i Sverige med 5,8 procent. Eftersom hushållskonsumtionen endast ska återspegla svenska hushålls konsumtion dras utländska besökares inköp i Sverige bort från den totala konsumtionen.

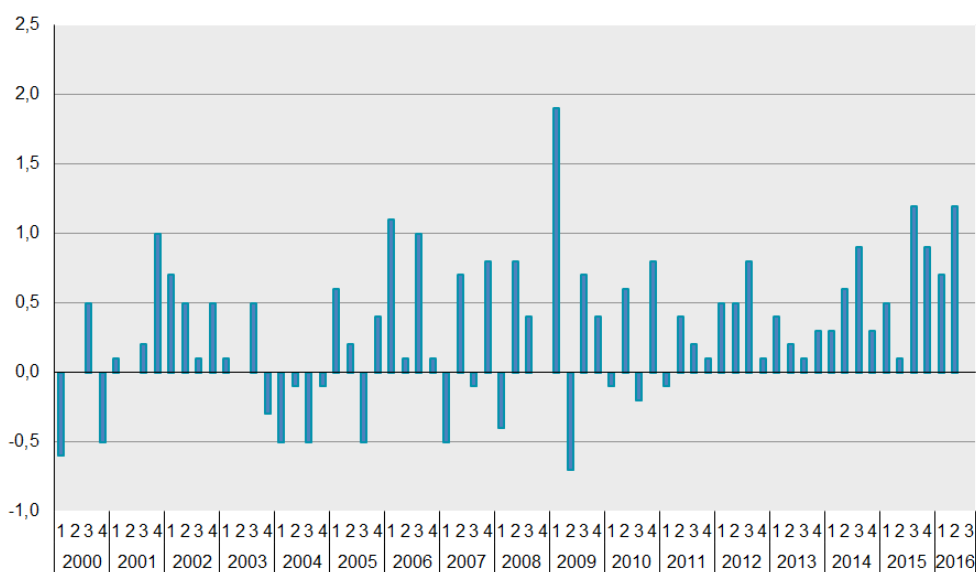
² Classification of Individual Consumption by Purpose

Offentlig konsumtion

Oförändrad konsumtionsnivå i offentliga myndigheter

Utvecklingen för de offentliga myndigheterna bromsade in tredje kvartalet 2016 och visade en oförändrad nivå jämfört med föregående kvartal. Staten och kommunernas konsumtionsutgifter ökade, men tillväxttakten dämpades av landstingens minskade konsumtionsutgifter.

Offentliga myndigheters konsumtionsutgifter, volymförändring procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal.

De fyra föregående kvartalen har den offentliga konsumtionen visat på en konsumtionsökning som legat över genomsnittet de senaste 10 åren på 0,4 procent. Asylinvandringen har till stor del påverkat denna utveckling. Tredje kvartalet 2016 visar däremot att ökningen har stannat av. Både statens och kommunernas konsumtionsutgifter ökade dock. Landstingens konsumtion minskade däremot jämfört med föregående kvartal.

Bidrag till den offentliga konsumtionen och volymutveckling per myndighet tredje kvartalet 2016, bidrag i procentenheter och volymförändring i procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal.

Myndighet	Volymutveckling	Bidrag	Genomsnittlig volymutveckling*
Staten	0,1	0,0	0,5
Kommunala myndigheter**	0,0	0,0	0,4
Totalt offentliga myndigheter	0,0	0,0	0,4

* Avser åren 2006-2016

** Avser kommunala myndigheter totalt, dvs kommuner och landsting tillsammans.

Låg ökning av statens konsumtionsutgifter

Staten har under de fyra föregående kvartalen haft en volymutveckling över den genomsnittliga utvecklingen senaste 10 åren. Tredje kvartalet 2016

visade inte samma ökningstakt, utan den statliga konsumtionen ökade med 0,1 procent jämfört med föregående kvartal. Arbetade timmar ökade inom staten med 0,4 procent jämfört med föregående kvartal.

Migrationsverkets boendeutgifter har drivit upp de sociala naturaförmånerna under flera kvartal. Utgifterna var fortfarande höga under tredje kvartalet, men lägre jämfört med föregående kvartal. Även antal boendedygn som Migrationsverket köper från privata utförare är färre tredje kvartalet. Den starka insatsförbrukningen under andra kvartalet som till stor del berodde på ökade inköp av varor och tjänster hos framför allt Migrationsverket och försvarsmyndigheterna, följdes av ett klart lägre tredje kvartal vilket drog ner konsumtionsutvecklingen.

Kommunernas åtagande fortsatte öka

Kommunerna står för ungefär hälften av de totala offentliga konsumtionsutgifterna, där utbildning och socialt skydd är de stora utgiftsposterna. Kommunernas konsumtion ökade med 0,4 procent tredje kvartalet jämfört med föregående kvartal.

Aktiviteten i kommunerna är fortsatt hög bland annat beroende på fortsatt många kommunplacerade asylsökande. Kommunerna har på grund av sitt höga åtagande behövt anställa mer personal. Antal sysselsatta och antal arbetade timmar i kommunerna ökade med 1,0 respektive 0,8 procent tredje kvartalet jämfört med föregående kvartal.

Kommunernas egen verksamhet ökade, men också kostnader för köp av platser inom vård och omsorg, pedagogisk verksamhet samt för ensamkommande flyktingbarn har fortsatt att öka.

Köp av tjänster inom landstingen minskade

Tredje kvartalet minskade landstingens konsumtion med 4,7 procent jämfört med ett starkt andra kvartal. Antalet arbetade timmar var oförändrade inom landstingen jämfört med andra kvartalet. Produktionen i landstingen sjönk dock tredje kvartalet på grund av en lägre insatsförbrukning än föregående kvartal. Även lägre utgifter för sociala naturaförmåner i förhållande till andra kvartalet bidrog till den negativa konsumtionsutvecklingen, där bland annat kostnaderna för vårdavtalen inte ökade lika starkt som föregående kvartal.

Investeringar

Investeringarna stannade av

Uppgången i de fasta bruttoinvesteringarna stannade av tredje kvartalet trots en fortsatt stark utveckling för bygginvesteringarna. Det var en kraftig nedgång av investeringar i immateriella tillgångar och i mindre utsträckning maskininvesteringarna som låg bakom detta.

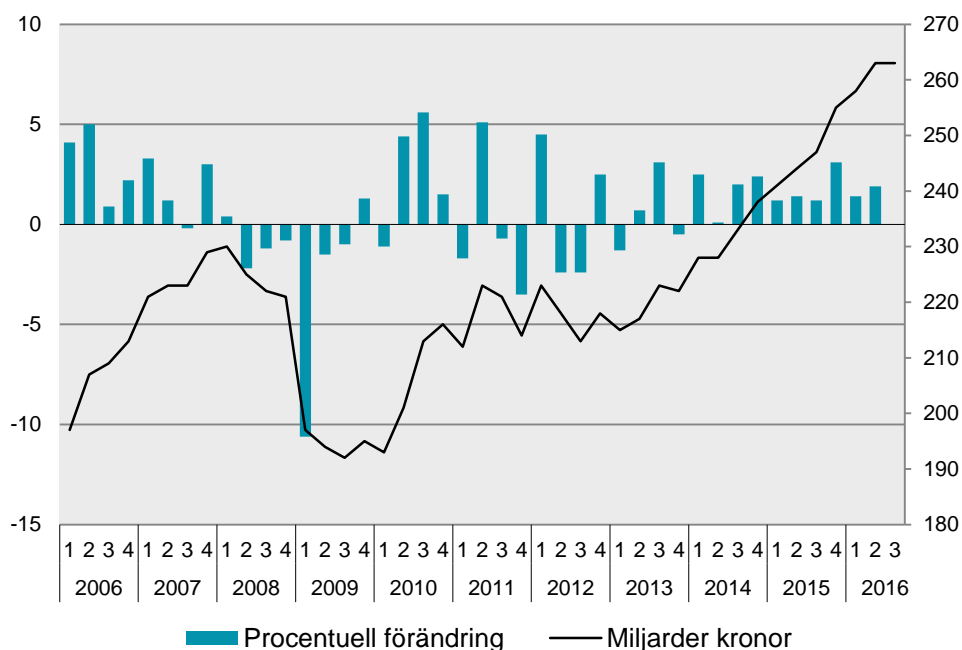
Det skedde en tydlig avmattning i utvecklingen för de fasta bruttoinvesteringarna tredje kvartalet. Efter att i åtta kvartal ha ökat med över en procent i säsongrensad kvartalstakt var investeringarna nu oförändrade jämfört med föregående kvartal.

Investeringar i immateriella tillgångar utvecklades mycket svagt tredje kvartalet och höll tillbaka totala investeringar med 1,2 procentenheter. Desinvesteringar³ bidrog till nedgången. Utvecklingen för denna investeringstyp har varierat kraftigt de två senaste åren och tredje kvartalet minskade dessa investeringar med 4,5 procent, efter en uppgång på 2,7 procent andra kvartalet. Även mellan fjärde och första kvartalet skedde en stor omsvängning i utvecklingen från positiv till negativ utveckling.

Nedgången för investeringar i immateriella tillgångar motverkades av den fortsatta uppgången för bostadsinvesteringarna. Tredje kvartalet ökade bostadsinvesteringarna med 5 procent jämfört med föregående kvartal, att jämföra med den 10-åriga snittutvecklingen på 0,9 procent.

Totala fasta bruttoinvesteringar

Volymförändring i procent jämfört med föregående kvartal respektive kvartalsvärden i miljarder kronor. Säsongrensad och mätt i fasta priser år 2015.

³ Motsvaras av en lika stor post export av immateriella tillgångar och har därmed ingen effekt på BNP – se avsnittet Utrikeshandel.

Efter en stigande ökningstakt ett par kvartal i följd vände maskininvesteringarna svagt nedåt tredje kvartalet. Bland annat har tillväxttakten i transportmedelsinvesteringarna dämpats betydligt efter en stark inledning av året, men även övriga maskininvesteringar har visat på en avstannande tendens sedan årsskiftet och tredje kvartalet minskade de med 1,9 procent.

Övriga byggnader och anläggningar ökade återigen efter en nedgång andra kvartalet. Uppgången tredje kvartalet uppgick till 1,6 procent.

Fastighetsförvaltning dämpade näringslivets nedgång

Näringslivets investeringar minskade med 0,3 procent tredje kvartalet efter att ha ökat mer än det 10-åriga genomsnittet under två års tid. Det var de varuproducerande branscherna, och främst tillverkningsindustrin, som drog ner näringslivets investeringar med en nedgång på 4,6 procent jämfört med föregående kvartal. Även byggindustrin drog ner kraftigt på investeringarna medan tjänstebansherna som helhet höll uppe investeringarna. Men även här såg det till stora delar svagt ut med undantag för fastighetsförvaltning och i viss mån information och kommunikation där telekommunikationer och programmeringstjänster ingår.

Säsongrensad volymutveckling, bidrag samt genomsnittlig utveckling

Volymutveckling i procent jämfört med föregående kvartal, bidrag till totala investeringar i procentenheter samt genomsnittlig utveckling de senaste 10 åren. Säsongrensat och mätt i fasta priser.

	10-års snitt	15kv3	15kv4	16kv1	16kv2	16kv3	Bidrag
Varubranscher	0,6	1,9	3,7	-1,3	-0,5	-4,6	-1,4
därav: tillv. industrin	0,6	1,5	5,4	-1,9	-0,1	-5,3	-1,0
Tjänstebanscher	1,0	1,3	3,5	2,8	3,3	2,2	1,1
därav: Fastighetsförv.	0,9	2,2	5,3	2,2	1,7	4,0	1,1
Näringslivet	0,8	1,5	3,6	1,2	1,9	-0,3	-0,3
Offentliga myndigheter	0,6	-0,7	1,0	2,2	1,5	1,8	0,3
Totalt	0,8	1,2	3,1	1,4	1,9	0,0	0,0

Starka bygginvesteringar i landstingen

De offentliga myndigheternas investeringar steg med 1,8 procent säsongrensat och jämfört med kvartalet innan och bidrog med 0,3 procentenheter till den totala investeringsutvecklingen. Såväl de statliga som de kommunala investeringarna ökade sina investeringar. Men för statens del var det återgång till positiv utveckling efter en motsvarande nedgång andra kvartalet. För kommunernas del var det istället en dämpning från ett mycket starkt andra kvartal.

Jämfört med motsvarande kvartal föregående år var det en bred uppgång, men bygginvesteringarna inom landstingen stack ändå ut med en uppgång på 39 procent jämfört med motsvarande kvartal ifjol. Det var framförallt investeringar i kollektivtrafik och sjukhus i Stockholms- och Malmöområdet som låg bakom den starka uppgången.

Lager

Lager höjde BNP-utvecklingen

Lagerinvesteringar i framförallt industrins produkter i arbete och färdigvaror bidrog till att höja BNP-utvecklingen tredje kvartalet jämfört med motsvarande kvartal föregående år, men hölls tillbaka av lageromslaget inom handeln. Sammantaget var lagerinvesteringarnas bidrag till BNP-utvecklingen 0,1 procentenheter. I säsongrensade värden var effekten på BNP-utvecklingen neutral.

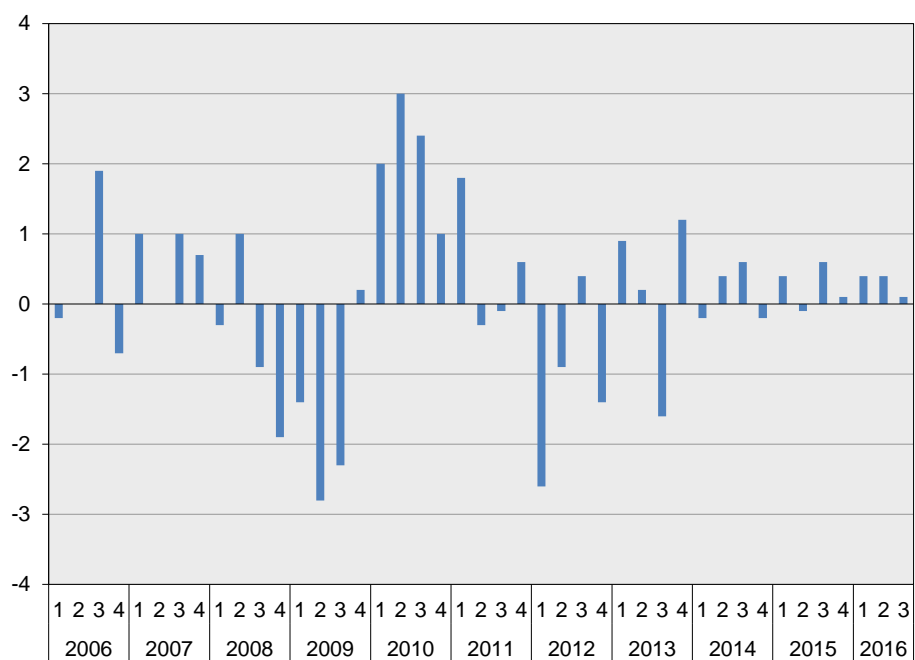
Lagerinvesteringarnas BNP-påverkan beräknas som lagerförändringen under kvartalet minus lagerförändringen under motsvarande kvartal föregående år, s k lageromslag, i procent av BNP. I säsongrensade värden beräknas lagerinvesteringarnas BNP-påverkan som förändringen under kvartalet minus förändringen föregående kvartal i procent av BNP föregående kvartal. Lagerinvesteringarna säsongrensas endast på aggregerad nivå. Avsnittet nedan beskriver därför genomgående jämförelser mot motsvarande kvartal föregående år.

Säsongsmässigt brukar företagets lager byggas upp under årets tredje kvartal, vilket också blev fallet 2016. Lageruppbyggnaden var marginellt större detta kvartal än motsvarande kvartal 2015 vilket innebär att lagerinvesteringarnas påverkan på BNP-tillväxten i årstakt var 0,1 procentenheter. Första och andra kvartalet i år bidrog lagerinvesteringarna till BNP-tillväxten med 0,4 procentenheter respektive kvartal. Sett i ett längre perspektiv har lagerbidraget de två senaste åren varit betydligt mindre än under perioden 2009-2013.

Trots ett litet lageromslag detta kvartal visade delarna ett utfall som gick åt lite olika håll. Inom industrin minskade lager av produkter i arbete och färdiga varor av egen tillverkning, men minskningen var mindre än i fjol vilket alltså hade en positiv effekt på BNP-utvecklingen. Lager av insatsvaror ökade men för denna lagertyp var omslaget negativt. Sammantaget drog industrins lager upp BNP-tillväxten med 0,1 procentenheter.

Inom varuhandeln skedde en lageruppbyggnad med 11,3 miljarder tredje kvartalet. Samtliga delbranscher noterade en lageruppbyggnad, störst var den inom partihandeln även om lageromslaget var svagt negativt. Inom motorhandeln var lageromslaget negativt, medan det i detaljhandeln verkade i motsatt riktning. Sammantaget för handeln var lagrens effekt på BNP-tillväxten -0,3 procentenheter.

Övriga lager, utöver industri- och handelslager, bidrog till BNP-tillväxten med 0,3 procentenheter.

Lagerbidrag till BNP-utvecklingen mätt i årstakt, faktiska värden, procentenheter

Utrikeshandel

Positivt handelsnettobidrag

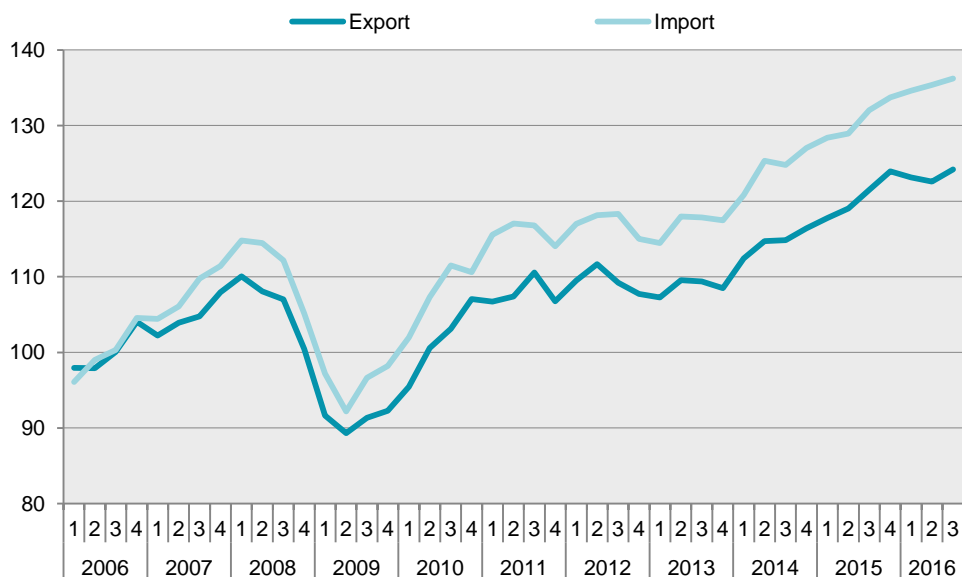
Utrikeshandeln drog upp BNP-tillväxten tredje kvartalet. Efter ett vikande första halvår vände exporten upp i säsongrensade termer. Såväl varu- som tjänsteexporten bidrog till uppgången. Samtidigt fortsatte importen att växa i samma takt som tidigare kvartal 2016.

Exporten ökade från andra till tredje kvartalet med 1,3 procent i säsongrensade tal. Varuexporten ökade med 0,9 procent efter det kraftiga fallet som registrerades andra kvartalet. Parallellt tilltog tjänsteexportens tillväxttakt jämfört med tidigare kvartal och steg med 2,2 procent. Exporten bidrog till att dra upp BNP-tillväxten med 0,6 procentenheter tredje kvartalet.

Importen ökade med 0,6 procent tredje kvartalet. Det är samma ökningstakt som tidigare kvartal 2016 som ligger strax under den genomsnittliga tillväxttakten de senaste tio åren på 0,9 procent. Varuimporten ökade med 0,4 procent medan tjänsteimporten steg med 1,1 procent. Importen drog ner BNP-tillväxten med 0,3 procentenheter. Nettobidraget från utrikeshandeln lyfte BNP-tillväxten med 0,3 procentenheter.

Utrikeshandel

Säsongrensat volymindex 2006=100

Varuexporten ökar igen

Efter två kvartal med negativa utvecklingstal vände exporten upp och steg med 1,3 procent vilket var klart högre än den genomsnittliga ökningstakten på 0,7 procent de senaste tio åren.

Varuexporten ökade med 0,9 procent tredje kvartalet, säsongrensats och jämfört med andra kvartalet. Uppgången kom efter det kraftiga fallet det andra kvartalet då varuexporten sjönk med 1,3 procent. Export av insatsvaror ökade med 1,4 procent och bidrog mest till uppgången. Även export av icke varaktiga konsumtionsvaror, som inkluderar varor som livsmedel och drycker, bidrog till uppgången. Export av investeringsvaror ökade blygsamt medan export av energivaror minskade något.

Tjänsteexportens tillväxt tilltog tredje kvartalet och steg med 2,2 procent. Uppgången förklarades främst av export av forskning och utveckling (FoU) som ökade med över 30 procent. Denna försäljning av FoU-tillgångar till utländska enheter blir även en desinvestering i den svenska ekonomin vilket återspeglas i minskningen av de fasta bruttoinvesteringar i immateriella tillgångar detta kvartal. Utlänningars konsumtion i Sverige, som betraktas som export av tjänster bidrog också positivt till utfallet. Både export av datatjänster och uthyrning samt licenser och royalties fortsatte emellertid med den negativa trenden de senaste kvartalen och höll tillbaka tillväxten.

Importen håller ökningstakten

I likhet med första och andra kvartalet ökade importen med 0,6 procent tredje kvartalet och drog därmed ner BNP-tillväxten med 0,3 procentenheter.

Import av varor steg med 0,4 procent vilket innebar en avmattning jämfört med tillväxttakten tidigare kvartal. Import av energivaror växte klart högre den genomsnittliga ökningstakten sedan 2006 och bidrog mest till ökningen. Även import av insatsvaror och icke varaktiga konsumtionsvaror bidrog positivt till uppgången. Däremot minskade import av investeringsvaror efter den måttliga uppgången andra kvartalet och drog ner den totala importen med 0,3 procentenheter.

Tjänsteimporten ökade med 1,1 procent efter den blygsamma utvecklingen det första halvåret. Uppgången förklarades av en kraftigt ökning av svenskars konsumtion i utlandet, som bidrog med hela 0,9 procentenheter till den totala importökningen. Import av övriga tjänster, där bl.a. transporttjänster och konsulttjänster ingår, samt import av FoU minskade däremot och höll tillbaka utvecklingen av tjänsteimporten.

Export och import av varor och tjänster

Volymutveckling i procent jämfört med föregående kvartal, bidrag till totala exporten/importen i procentenheter samt genomsnittlig utveckling de senaste 10 åren. Säsongrensats och mätt i fasta priser.

	10- årssnitt	Kv3 2015	Kv4 2015	Kv1 2016	Kv2 2016	Kv3 2016	Bidrag
Export	0,7	2,1	2,0	-0,6	-0,4	1,3	1,3
Export varor	0,5	1,2	1,9	0,6	-1,3	0,9	0,6
Export tjänster	1,2	3,9	2,2	-3,2	1,4	2,2	0,7
Import	0,9	2,4	1,3	0,6	0,6	0,6	0,6
Import varor	0,8	2,5	1,5	1,0	0,7	0,4	0,3
Import tjänster	1,0	2,1	0,8	-0,2	0,3	1,1	0,3

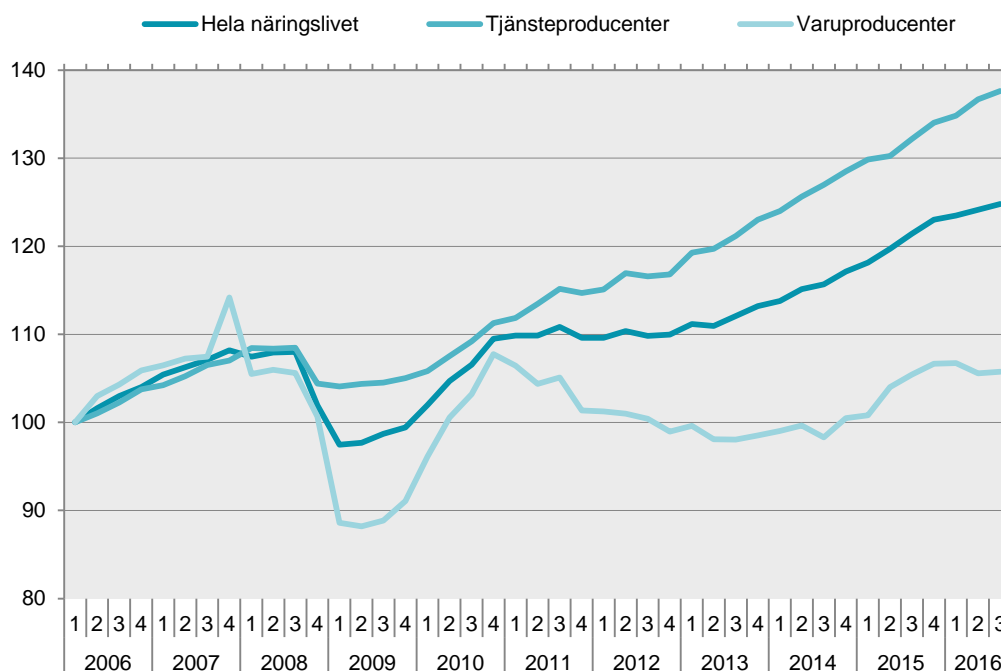
Näringslivets produktion

Tjänsteproduktionen drar ifrån

Näringslivets produktion ökade med relativt blygsamma 0,5 procent under tredje kvartalet, vilket är samma takt som under andra kvartalet samt marginellt lägre än tio-årsnittet. Tjänsteproduktionen har fortsatt att utvecklas starkare än varuproduktionen. Störst bidrag till uppgången i näringslivets produktion kom från branschen företagstjänster som stod för 0,2 procentenheter av uppgången.

Varuproduktionen ökade marginellt med 0,2 procent under tredje kvartalet, men trots allt är det starkaste kvartalet hittills i år då första och andra kvartalet utvecklades ännu svagare. Tillverkningsindustrin och energibranschen minskade tredje kvartalet, liksom tidigare kvartal under året. Tjänstebranschernas verksamhet har däremot utvecklats mer gynnsamt under 2016 då samtliga kvartal stigit. Tredje kvartalet stod för en uppgång med 0,7 procent. Starkast utveckling under tredje kvartalet hade Informations- och kommunikationstjänster som ökade med 1,5 procent. Handel har tidigare haft en stark utveckling men ökningstakten dämpades betydligt tredje kvartalet. Transporter, kommunikation samt banker och försäkringsbolag uppvisade en dämpad utveckling. Mest stabil har branschen företagstjänster varit som fem kvartal i rad ökat kring 1,5 procent. Näringslivet totalt steg med 0,5 procent.

Index för näringslivets förädlingsvärde i fasta priser, säsongrensade värden, första kvartalet 2006=100

Under loppet av de tio senaste åren har näringslivets produktion stigit med i genomsnitt 0,6 procent per kvartal, tjänster och varor steg med 0,8 respektive 0,2 procent. Högst genomsnittliga tillväxt har branscherna informations- och kommunikationstjänster samt utbildning och sjukvård haft med i snitt 1,3 procents ökning. Svagast har utvecklingen varit inom utvinning av mineral som i snitt har minskat med 0,3 procent per kvartal.

Volymutvecklingstal (procent) näringslivets produktion, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal samt genomsnitt för perioden 2006-2016.

	2015 Kv3	2015 Kv4	2016 Kv1	2016 Kv2	2016 Kv3	10- årsnit
Varuproducenter	1,3	1,2	0,1	-1,1	0,2	0,2
Jordbruk, skogsbruk och fiske	0,4	0,3	1,8	0,0	1,1	0,3
Utvinning av mineral	-1,3	1,9	3,0	-0,6	1,8	-0,3
Tillverkningsindustri	0,8	1,3	-0,2	-1,6	-0,3	0,2
El, gas, värme, vatten inkl reningsverk	3,2	-2,4	-0,9	-2,9	-0,5	0,3
Byggindustri	2,3	2,9	0,9	0,8	1,7	0,2
Tjänsteproducenter	1,5	1,4	0,6	1,4	0,7	0,8
Parti- och detaljhandel	2,9	1,0	0,7	1,4	0,1	0,8
Transport o kommunikation	1,0	0,3	-0,2	0,5	0,0	0,2
Hotell och restaurang	2,6	0,9	1,6	1,7	0,8	0,6
Informations- och kommunikationstjänster	1,3	2,1	0,2	1,5	1,5	1,3
Banker och försäkringsbolag	-0,6	2,8	-3,0	0,2	0,2	0,7
Fastighetsverksamhet	0,3	0,9	1,6	1,2	0,9	0,6
Företagstjänster	2,0	1,5	1,7	1,3	1,3	1,1
Utbildning och sjukvård	2,1	1,2	0,3	5	0,1	1,3
Kultur och övrig service	0,1	3,4	1,5	-0,6	1,4	0,7
Totalt	1,4	1,3	0,4	0,5	0,5	0,6

Sysselsättning

Lång sysselsättningsuppgång bröts

Antalet sysselsatta minskade med 0,3 procent tredje kvartalet säsongrensat och jämfört med föregående kvartal. Det är den första minskningen sedan tredje kvartalet 2009. I näringslivet var nedgången tydlig för både varu- och tjänsteproducerande branscher medan sysselsättningen i offentliga myndigheter fortsatte upp. Antalet arbetade timmar minskade med 0,1 procent i hela ekonomin.

I de varuproducerande branscherna sjönk antalet sysselsatta med 0,3 procent, där tillverkningsindustrin minskade med 2,3 procent. I de areella näringarna var nedgången 2,6 procent. Den enda varuproducerande bransch som ökade var bygg som steg med 1,4 procent.

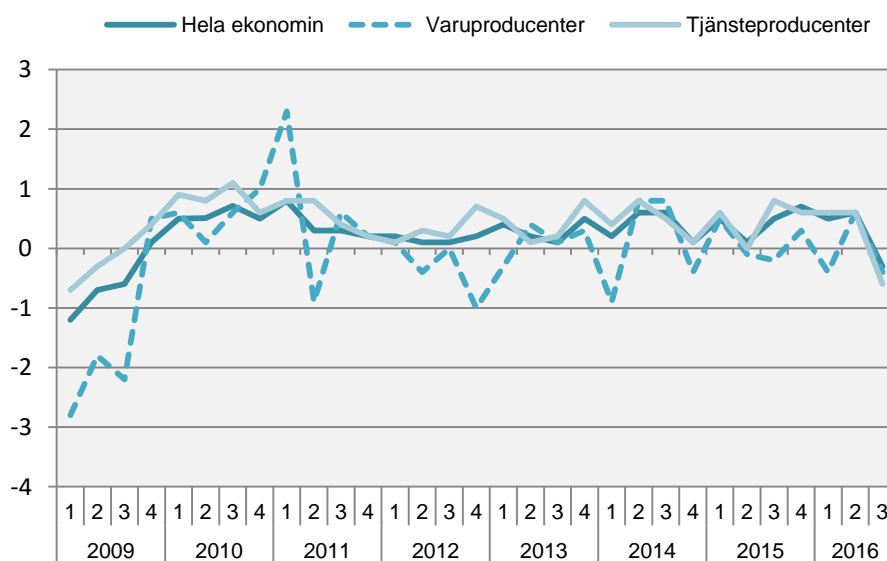
I tjänstebansherna sjönk antalet sysselsatta med 0,7 procent. Många branscher minskade såsom finans och försäkring samt personliga tjänster som sjönk med 1,7 respektive 1,9 procent. Samtidigt dämpades nedgången något av vård och utbildning samt informations- och kommunikationstjänster som ökade med 1,0 respektive 0,5 procent.

Sysselsättningen inom de tjänsteproducerande branscherna har ökat kontinuerligt de senaste tio åren, med undantag för sista halvåret 2008 och första halvåret 2009 i samband med finanskrisen, då det skedde en viss nedgång. Den genomsnittliga sysselsättningsökningen inom tjänsteproducenterna har varit 0,5 procent de senaste tio åren.

Inom offentliga myndigheter ökade antalet sysselsatta med 0,8 procent. Kraftigast var uppgången inom primärkommunerna som ökade med 1,0 procent medan uppgången inom staten och landstingen var måttligare.

Antal sysselsatta

Procentuell förändring, säsongrensat

Arbetskraftsinsatsen⁴

Antalet arbetade timmar i hela ekonomin minskade med 0,1 procent säsongrensat tredje kvartalet och jämfört med föregående kvartal. Det är en svagare utveckling än snittet för de tio senaste åren som är 0,3 procent. I näringslivet var nedgången 0,2 procent medan timmarna inom de offentliga myndigheterna ökade med 0,3 procent.

I de varuproducerande branscherna minskade antalet arbetade timmar med 0,9 procent. Tillverkningsindustrin bidrog till nedgången med en minskning med 1,8 procent. I tjänsteproduktionen ökade arbetade timmar med 0,1 procent.

För de offentliga myndigheterna som helhet ökade arbetade timmar med 0,3 procent tredje kvartalet. Statliga myndigheter ökade 0,4 procent och kommunerna 0,3 procent. I primärkommunerna var uppgången 0,8 procent medan de var oförändrade inom landstingen.

De senaste tio åren har det varit stora skillnader mellan de olika delarna av näringslivet. Den genomsnittliga förändringen för de varuproducerande branscherna är 0,0 procent, snittet hålls nere av tillverkningsindustrin som har ett negativt snitt under perioden medan byggindustrin har bidragit positivt med en genomsnittlig uppgång på 0,6 procent.

Tjänsteproduktionen å andra sidan haft en genomsnittlig ökning med 0,6 procent. Särskilt stark har ökningen varit inom vård och utbildning samt hotell och restaurang med en genomsnittlig på 1,6 respektive 0,9 procent.

För hela ekonomin ökade medelarbetstiden med 0,2 procent tredje kvartalet. I näringslivet ökade den med 0,3 procent medan den minskade med 0,5 procent inom de offentliga myndigheterna.

Arbetsproduktivitet i näringslivet

Arbetsproduktiviteten i näringslivet ökade med 0,8 procent säsongrensat och jämfört med föregående kvartal. Antalet arbetade timmar minskade med 0,2 procent medan produktionen ökade med 0,5 procent.

Det är framförallt arbetade timmar som har utvecklats svagare än föregående kvartal som ligger bakom den ökade produktiviteten medan produktionen har utvecklats relativt stabilt de senaste kvartalen.

I de varuproducerande branscherna ökade produktiviteten med 1,1 procent, vilket är en följd av att arbetade timmar minskade med 0,9 procent och varuproduktionen ökade med 0,2 procent.

De tjänsteproducerande branscherna ökade produktiviteten med 0,6 procent där produktionen ökade med 0,7 procent medan arbetade timmar ökade med 0,1 procent.

⁴ De totala antalet utförda arbetstimmar är det mått på arbetskraftsinsats som rekommenderas av det europeiska nationalräkenskapssystemet (ENS2010) och som används i de svenska nationalräkenskaperna.

Inkomster och sparande

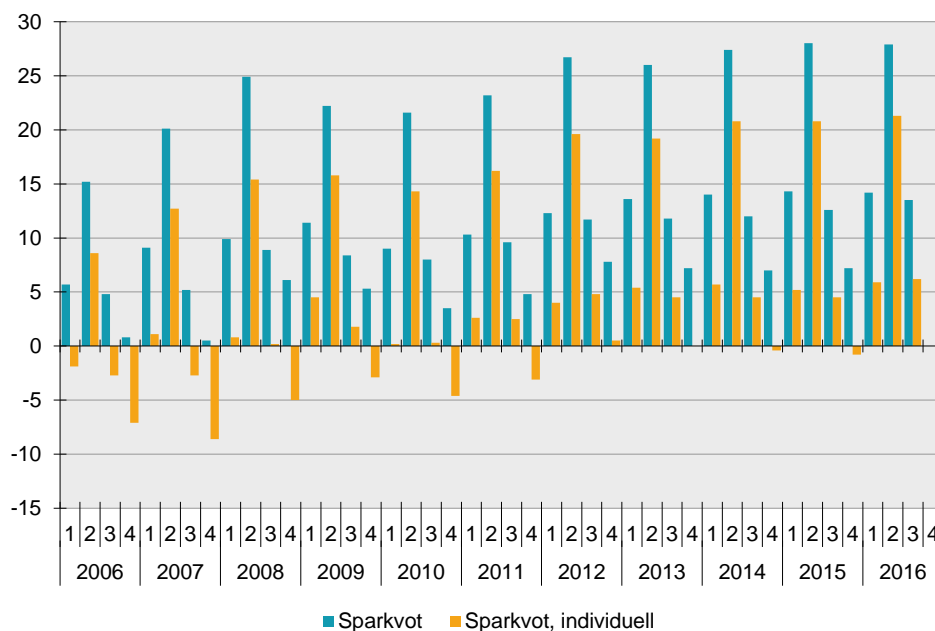
Hushållens sparkvot på hög nivå

Hushållens⁵ sparkvot uppgick till den högsta nivån för ett tredje kvartal sedan 1980. Sparandet har varit högt sedan 2012. Under åren 2009-2011, i spåren av finanskrisen, minskade sparkvoten något. Ökningen av lönesumman gav det största bidraget till inkomstökningen.

Utvecklingen beskrivs i faktiska termer och i jämförelse med motsvarande kvartal föregående år om inget annat anges.

Åren närmast efter finanskrisen, 2009-2011, minskade sparkvoten något, men sedan 2012 har sparandet varit historiskt högt. Sparandet, inklusive kollektiva försäkringar, ökade med 8 miljarder till 75 miljarder tredje kvartalet 2016 jämfört med motsvarande kvartal 2015. Hushållens sparkvot uppgick till 13,5 procent tredje kvartalet 2016. Den individuella sparkvoten, sparandet exklusive tjänste- och premiepensioner, var 6,2 procent. Det innebär en ökning med 1,6 procentenheter. Det finansiella sparandet ökade med 4 miljarder och uppgick till 60 miljarder.

Hushållens sparkvot, procent av disponibel inkomst

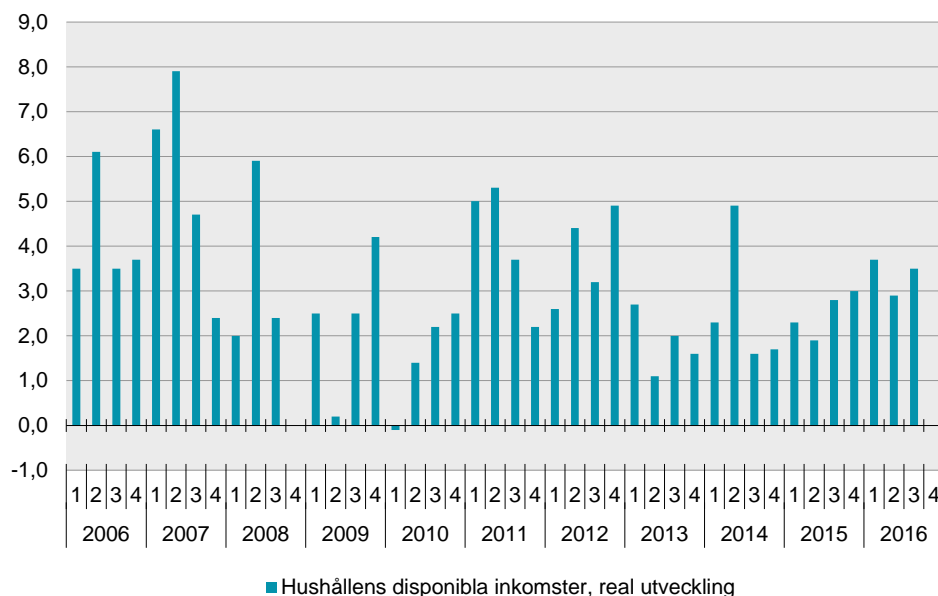
⁵ Alla uppgifter avser hushållssektorn, d.v.s. egentliga hushåll inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer (HIO) om inget annat anges.

Stor skillnad när inkomsterna justeras med befolkningsökningen

Hushållens disponibla inkomster uppgick till 509 miljarder tredje kvartalet vilket var en ökning med 4,4 procent nominellt och 3,5 procent reall jämfört med motsvarande kvartal 2015. Om utvecklingen av den reala disponibla inkomsten justeras med befolkningsökningen under tredje kvartalet uppgick den istället till 2,2 procent. Skillnaden på 1,3 procentenheter när man justerar med så kallad per capita-utveckling är den högsta i tidserien. Åren 2014-2015 låg skillnaden i snitt på 1 procent. Från år 2000 till år 2013 ökade skillnaden stadigt, från i snitt 0,2 procent till 0,9 procent.

Ökningen av den reala disponibla inkomsten har tilltagit sedan 2013 och de tre första kvartalen 2016 steg ökningstakten ytterligare. En stor del av ökningen i hushållens disponibla inkomster tredje kvartalet i år förklaras av ökade löneinkomster och pensionsutbetalningar. Löneinkomsterna ökade med 4,6 procent medan sociala förmåner där pensionsutbetalningar ingår ökade med 4,7 procent jämfört med motsvarande kvartal året innan. Sammansatt förvärvsinkomst, d.v.s. inkomst från egna företag i hushållsektorn, ökade med 9,3 procent vilket främst beror på en stark tillväxt i bygg- och anläggningsindustrin.

Hushållens disponibla inkomster, real procentuell utveckling jämfört med motsvarande kvartal föregående år

Sjukpenning och rehabilitering ökar

Transfereringsinkomsterna ökade med 4,0 procent och uppgick till 215 miljarder kronor. De transfereringsinkomster som ökade mest förutom pensionerna var sjukpenning och rehabilitering, vilka ökade med 0,5 miljarder, men även föräldrapenningen, lönegarantin och etableringsersättning till nyanlända ökade. Aktivitets- och sjukersättningar samt garantipension minskade mest. Andra löpande transfereringar ökade med 0,8 procent. I andra löpande transfereringar ingår bl.a. skadeförsäkringsutbetalningar och inkomstillägg för bostadsrätter.

Transfereringsutgifterna steg med 3,9 procent till 303 miljarder. I dessa bidrog högre skatteutgifter och sociala avgifter mest till ökningen. Skatterna steg med 5,1 procent medan de sociala avgifterna steg med 2,2 procent.

Kapitalinkomstnettot minskade med 3,1 miljarder till 29 miljarder. I kapitalinkomstnettot ingår utgiftsräntor och inkomsträntor⁶, utdelningar samt övriga kapitalinkomster och kapitalutgifter.

Hushållens räntenetto, d.v.s. skillnaden i ränteintäkter och ränteutgifter, är alltid negativt. Räntenettot, innan FISIM-justeringar, uppgick till minus 18 miljarder tredje kvartalet. Lägre räntesatser gentemot MFI⁷ bidrog till både minskade ränteutgifter och ränteintäkter. Ränteutgifterna, innan FISIM-justeringar, minskade med 0,7 miljarder till 18,8 miljarder medan intäkterna minskade med 0,3 miljarder till 0,6 miljarder. Hushållens individuella konsumtionsutgifter ökade med 2,6 procent i löpande priser.

Inkomster och utgifter för hushållen och dess icke-vinstdrivande organisationer, löpande priser, miljarder kronor

	Kv 3 2016	Förändring mot kv 3 2015
Egentliga löner	439	4,6%
Sociala avgifter	88	3,4%
Driftsöverskott egna hem	17	24,0%
Sammansatt förvärvsinkomst	24	9,3%
Kapitalinkomster	34	-7,6%
Kapitalutgifter	5	5,7%
Primärinkomstsaldo	597	4,3%
Transfereringsinkomster	215	4,0%
Sociala förmåner	176	4,7%
Andra löpande transfereringar	39	0,8%
Transfereringsutgifter	303	3,9%
Inkomst- och övr. löpande skatter	168	5,1%
Sociala avgifter	108	2,2%
Sociala förmåner, användning	3	1,4%
Andra löpande transfereringar	24	3,5%
Disponibel inkomst	509	4,4%

⁶ Justerade för FISIM (Financial Intermediation Services Indirectly Measured)

⁷ Monetära finansinstitut (banker m.fl.).

Överskott i offentlig förvaltning

Det finansiella sparandet för offentlig förvaltning visade ett överskott på 9 miljarder kronor under tredje kvartalet vilket var ett förbättrat sparande jämfört med motsvarande kvartal föregående år.

Skatteinkomsterna från produkt- och produktionsskatter ökade kraftigt likt de senaste kvartalen. Statlig förvaltning visade ett tydligt överskott, medan sociala trygghetsfonder, kommuner och landsting alla visade underskott under kvartalet.

För tredje kvartalet i rad visade offentlig förvaltning ett överskott, vilket förklaras av ett stort inflöde av skatter. Produkt- och produktionsskatter ökade med drygt 17 miljarder jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Även inkomstskatterna visade en fortsatt stark utveckling. På utgiftssidan märks främst utvecklingen av konsumtionsutgifterna, tillsammans med högre sociala förmåner till hushåll där pensionsutbetalningarna ökat.

Finansiellt sparande inom offentlig förvaltning, miljarder kronor

	2014 Helår	2015 Helår	2016 Kv1	2016 Kv2	2016 Kv3
Offentlig förvaltning	-62,5	9,9	6,5	33,9	8,8
Statlig förvaltning	-50,7	11,2	-0,2	26,9	16,0
Sociala trygghetsfonder	3,5	8,2	-0,4	6,7	-2,0
Kommuner	-8,9	-0,5	5,7	2,1	-2,6
Landsting	-6,5	-8,9	1,4	-1,8	-2,6

Statlig förvaltning visade ett överskott på 16 miljarder, vilket var ett förbättrat sparande med 4,5 miljarder jämfört med föregående år. Det förklaras till stor del av produkt- och produktionsskatter vilka ökat med 17,3 miljarder. Däremot sjönk inkomstskatterna från både hushåll och bolag. Inom utgifterna är det framför allt transfereringar till kommuner och landsting som ökat samt även transfereringar till EU.

Fortsatt höga pensionsutbetalningar under tredje kvartalet resulterade i ett underskott för Sociala trygghetsfonder. Underskottet uppgick till 2,0 miljarder vilket var 2,2 miljarder lägre jämfört med föregående år då sparandet var i balans. Samtidigt som pensionsutbetalningarna ökat kraftigt har ökningen av sociala avgifter avtagit jämfört med föregående år och ökade inte längre lika mycket, vilket också bidragit till underskottet.

Kommunernas finansiella sparande visade, i motsats till årets två första kvartal, ett underskott på 2,6 miljarder. Det var dock i paritet med motsvarande kvartal föregående år, ett ökat underskott med knappt 0,3 miljarder. Inkomstskatterna fortsatte att utvecklas bra och statsbidragen ökade likaså, främst till följd av ersättning för ökad migration. Enbart anslaget Ersättningar och bostadskostnader, som betalas ut av Migrationsverket, ökade med 3,5 miljarder. Men samtidigt fortsätter kommunernas

konsumtionsutgifter att öka kraftigt, och jämfört med tredje kvartalet ifjol var ökningen 9,6 miljarder.

Landstingen har under ett antal år radat upp underskott med några få kvartal undantagna. Tredje kvartalet uppgick underskottet till 2,6 miljarder, vilket ändå var en liten förbättring med 0,4 miljarder jämfört med föregående år. Likt kommunerna inbringade inkomstskatterna höga inkomster. Likaså högre statsbidrag, om än i mindre omfattning än för kommunerna. Förklaringen till underskottet ligger dock i fortsatt höga konsumtionsutgifter, rejält ökade investeringar samt utbetalda subventioner.

Finansiellt sparande för offentlig förvaltning första kvartalet 2016 har reviderats upp med 1,7 miljarder till att visa ett överskott på 6,5 miljarder, medan andra kvartalet reviderats upp med 3,2 miljarder till att visa ett överskott på 33,9 miljarder. För båda kvartalen förklaras upprevideringen av högre skatteinkomster, medan revideringen för andra kvartalet även förklaras av reviderade utdelningar från statliga bolag.

Helåret 2015 har reviderats upp med 2,3 miljarder till att visa ett överskott på 9,9 miljarder. Revideringen har främst utgjorts av högre skatteinkomster. Även helåret 2014 har reviderats vid det här tillfället till följd av revideringar av Bytesbalansstatistiken. Revideringen handlar för offentlig förvaltning, till största del, om ny motpartsinformation. Effekten på det finansiella sparandet var marginell. Offentlig förvaltning visar fortsatt ett underskott på 62,5 miljarder för helåret 2014.

Avstämning

Avstämning tredje kvartalet 2016

Beräkningarna av tredje kvartalet 2016 visade i utgångsläget en normalstor skillnad mellan användning och tillförsel i ekonomin. Skillnaden var 1,1 procentenheter. De senaste 10 åren har skillnaden i genomsnitt varit cirka 1,0 procentenhet. Före avstämning visade det statistiska underlaget denna gång på en BNP-utveckling från användningssidan på 2,2 procent medan produktionssidan visade en BNP-utveckling på 3,3 procent, jämfört med motsvarande kvartal föregående år. I föregående års prinsnivå var produktionen 10,9 miljarder kronor högre än användningen och i löpande priser 11,3 miljarder kronor högre. Att produktionen i utgångsläget visar på en starkare utveckling än användningen är en förändring jämfört med tidigare. För helåret 2015 och även för första och andra kvartalet 2016 visade användningen en starkare utveckling än produktionen.

I avstämningarna gjordes sammanlagda uppjusteringar av användningssidan med 5,3 miljarder kronor både i föregående års prinsnivå och i löpande priser. Dessa justeringar gjordes på hushållens konsumtionsutgifter, fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar, export av varor samt både export och import av tjänster. Produktionssidan justerades ned med 5,6 miljarder i föregående års prinsnivå och 6,0 miljarder kronor i löpande priser.

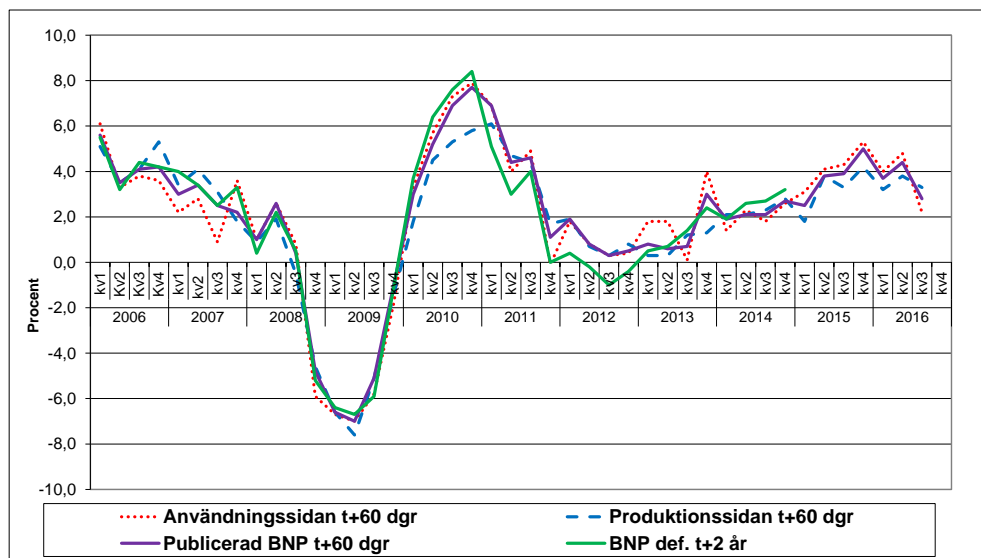
Utvecklingstalen för försörjningsbalansens och produktionens olika delkomponenter och volymförändringen mellan den första sammanställningen i nationalräkenskapernas databas och det nu publicerade resultatet framgår av tabellen nedan. Den första versionen innehåller beräkningar baserade på det primära underlaget med justeringar för definitionsskillnader mellan nationalräkenskaperna och primärmaterialet. I detta läge har eventuella kompletteringar eller korrigeringar av primärkällorna förts in. Den differens som kvarstår och som redovisas i tabellen är de avstämningskorrigeringar som har gjorts för att få beräkningarna från produktions- respektive användningssidan att visa samma BNP.

Avstämning tredje kvartalet 2016, faktisk volymutveckling vid första version respektive publicerad version samt förändring i volym och mdkr i fasta och löpande priser.

	Första version	Publicerad version	Förändring i volym	Korr mdkr FP	Korr mdkr LP
Hushållens konsumtionsutgifter	1,6	1,7	0,1	0,5	0,5
Offentliga konsumtionsutgifter	2,5	2,5	0,0	0,0	0,0
Fast bruttoinvestering	5,7	6,3	0,6	1,4	1,3
Lager (effekt på BNP-förändring)	-0,1	0,1	0,2	1,9	2,0
Export varor	1,9	2,0	0,1	0,5	0,5
Export tjänster	2,3	2,6	0,3	0,5	0,5
Import varor	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0
Import tjänster	2,7	2,3	-0,4	-0,5	-0,5
BNP från användningssidan	2,2	2,8	0,6	5,3	5,3
Förädlingsvärde gruv- och tillv.industri	0,2	-0,7	-0,9	-1,5	-1,5
Förädlingsvärde övrig varuproduktion	3,2	2,4	-0,8	-0,7	-0,7
Förädlingsvärde tjänsteproduktion	4,8	4,0	-0,8	-3,4	-3,7
Förädlingsvärde off. myndigheter	1,8	1,8	0,0	0,0	0,0
Produktskatter och produktsubventioner	4,1	4,1	0,0	0,0	0,0
BNP från produktionssidan	3,3	2,8	-0,5	-5,6	-6,0

Grafen nedan visar utvecklingen före avstämningarna för BNP från produktionssidan respektive BNP från användningssidan. Utvecklingstalen som visas är de som resulterat från första beräkningen av respektive kvartal. I grafen visas också den avstämda BNP-utvecklingen från första publicering av respektive kvartal samt de definitiva beräkningarna som publiceras efter cirka två år.

Från grafen kan till exempel utläsas att för 2014, det senaste året för vilket definitiva årsberäkningar har publicerats, har tre av de fyra kvartalen reviderats upp och för tre av fyra kvartal hamnade den definitiva BNP-utvecklingen utanför det intervall som gavs av utvecklingstalen för BNP från produktions- respektive användningssidan i de preliminära beräkningarna I perioder av tilltagande ökningstakter, såsom 2010, visar de preliminära skattningarna att användningssidan vanligen har en starkare utveckling än produktionssidan innan avstämning vilket varit fallet även för 2015.

Extremvärden i säsongrensningen

En säsongrensad series utseende över tiden påverkas mycket av eventuella förekomster av extremvärden (s.k. outlier). Nedan redovisas de serier som uppvisade något extremvärde under perioden 2012:1–2016:3 i den senaste säsongrensningen gjord av nationalräkenskaperna. En förekomst av ett extremvärde påverkar kraftigt det säsongrensade värdet för det kvartal där extremvärdet uppkommit, men även angränsande kvartal påverkas.

Period	Extremvärde för:
Kvartal 4 2014	Fasta bruttoinvesteringar i immateriella tillgångar
Kvartal 3 2015	Arbetade timmar i hotell och restaurang
Kvartal 4 2015	Fasta bruttoinvesteringar i immateriella tillgångar

Mer information om extremvärden och SCB:s säsongrensning finns här http://www.scb.se/statistik/OV/AA9999/2003A01/AA9999_2003A01_BR_X100ST0311.pdf.

Se även BNP-kvartal 2009:1, sid 26

Revideringar

Revideringar av BNP 2015

Enligt normal revideringspolicy har ett förbättrat underlag för beräkningarna av offentlig verksamhet tagits in i beräkningarna till detta publiceringstillfälle. Det avser i första hand underlagen för de så kallade volymindikatorerna för beräkningarna av produktionen av individuella offentliga tjänster. BNP-nivån för 2015 har reviderats ned 1,5 miljarder i föregående års prinsnivå men upp med 0,6 miljarder i löpande priser. Avrundat förblev BNP-utvecklingen oförändrad på 4,1 procent.

De offentliga konsumtionsutgifterna reviderades upp med 0,4 miljarder kronor i föregående års priser. Införandet av volymindikatorer för sjukvård medförde att både produktionen och konsumtionen i landstingskommunala myndigheter sänktes för 2015. I föregående års prinsnivå reviderades den landstingskommunala konsumtionen ned med 4,7 miljarder kronor för helåret. Uppdaterade volymindikatorer för de primärkommunala myndigheterna ledde å andra sidan till en upprevidering med 3,2 miljarder kronor av den primärkommunala konsumtionen. Det var inom verksamhetsområdena äldreomsorg och funktionshinder där uppdaterade volymmått medförde en höjd produktion och konsumtion. Ny FoU-statistik medförde att de statliga konsumtionsutgifterna reviderades upp i både löpande priser och föregående års prinsnivå med drygt 1,9 miljarder kronor. För den offentliga produktionen i löpande priser är revideringarna små, medan konsumtionen i löpande priser reviderats upp med knappt 1,9 miljarder kronor. De offentliga investeringarna reviderades ned i löpande priser och föregående års priser med knappt 2 miljarder kronor till följd av den nya FoU statistiken.

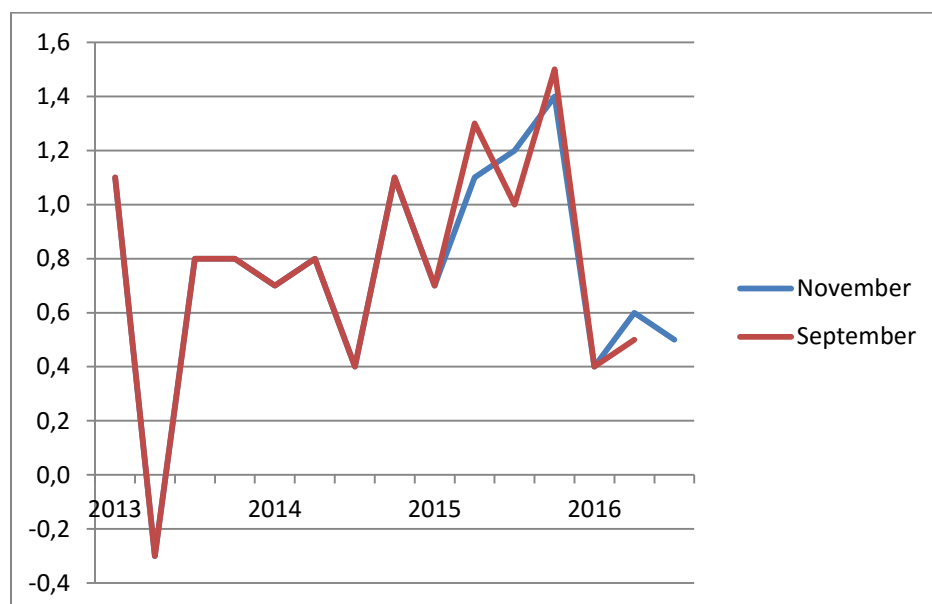
BNP-bidrag 2015 vid publiceringen i september respektive november, faktiska tal

		Hushållens konsumtions- utgifter	Offentliga konsumtions- utgifter	Fasta brutto- investeringar	Lager	Exportnetto	BNP
Helår 2015	sep-16	1,3	0,7	1,7	0,3	0,3	4,1
Helår 2015	nov-16	1,3	0,7	1,6	0,3	0,3	4,1

Revideringar av BNP 2016

I diagrammet nedan redovisas volymutvecklingen för säsongrensad BNP enligt denna publicering och publiceringen i september, för perioden 2013 till tredje kvartalet 2016.

Redovisad säsongrensad BNP-utveckling vid publicering i november respektive september

Vid beräkningen av tredje kvartalet tas nya och reviderade statistikuppgifter in på alla områden för både första och andra kvartalet 2016. I tabellen nedan redovisas de revideringar som skett vid de olika beräkningstillfällena i år. Tabellen visar hur användningssidans komponenter bidragit till BNP-utvecklingen vid de olika beräkningstillfällena. Jämfört med publiceringen i september så är BNP-utvecklingen oförändrad första kvartalet och har reviderats upp två tidonddelar andra kvartalet.

BNP-bidrag kvartal 1-2 2016 vid olika beräkningstidpunkter, faktiska tal

		Hushållens konsumtions- utgifter	Offentliga konsumtions- utgifter	Fasta brutto- investeringar	Lager	Exportnett o	BNP
Kv1	maj-16	1,4	0,6	1,6	0,4	-0,4	3,7
Kv 1	jul-16	1,4	0,6	1,6	0,4	-0,4	3,7
Kv 1	sep-16	1,3	0,5	1,6	0,4	-0,1	3,7
Kv 1	nov-16	1,3	0,6	1,5	0,4	-0,1	3,7
Kv 2	jul-16	1,4	1,1	1,6	0,6	-0,7	4,1
Kv 2	sep-16	1,1	1,4	2,2	0,2	-0,6	4,4
Kv 2	nov-16	1,0	1,6	2,2	0,4	-0,7	4,6

Revideringar av första kvartalet 2016

BNP-utvecklingen för första kvartalet var oförändrad jämfört med publiceringen i september och visade att BNP ökade med 3,7 procent. Revideringarna för första kvartalet var generellt sett ganska små.

Grundstatistiken visar att användningen reviderats ned medan produktionssidan reviderats upp vilket har lett till att behovet av avstämningsjusteringar mellan de två sidorna minskat. Produktionen har i grundstatistiken reviderats upp mer än användningen, men de flesta avstämningsjusteringar gjordes vid föregående beräkning på produktionssidan, därav den oförändrade BNP-utvecklingen totalt sett.

Industribranschernas produktion är den del av produktionssidan som reviderats mest. Ett skäl till detta är att i denna beräkning har en delvis ny källa, Produktionsvärdesindex (PVI), funnits tillgänglig för BNP:s produktionssida. Det är en vidareutveckling av Industriproduktionsindex och Tjänsteproduktionsindex som tar hänsyn till tjänsterproduktionen inom industrin samt väger in de olika branschernas handelsomsättning med en vikt som motsvarar produktionen av handelsmarginaler. För ett fåtal branscher har alltså de tidigare källorna använts. PVI planeras publiceras av SCB första gången i samband med beräkningen av referensmånaden januari 2017 i början av nästa år.

På produktionssidan har även utvecklingen för produktskattenettot reviderats ned eftersom produktsubventionerna reviderats ned för 2015 och upp för 2016. Även mindre avstämningsjusteringar bidrar till nedrevideringen av utvecklingen.

På användningssidan har utvecklingen för de fasta bruttoinvesteringarna reviderats ned, främst till följd av ny information från Investeringsenkäten om maskininvesteringar och investeringar i byggnader och anläggningar. Även FoU-investeringarna har reviderats ned. Ny uppskattningar kring förekomsten av tillfälliga bygglov har dock reviderat upp bostadsinvesteringarna.

Exportnettot reviderades upp något främst till följd av nedrevideringar av varuimporten i grundstatistiken från utrikeshandeln med varor.

Utvecklingen för den offentliga konsumtionen reviderades upp något. Här har en revidering av prognosen för arbetade timmar viss betydelse eftersom arbetade timmar används för kvartalsfördelning av en årsprognos för många områden. Kvartalsutvecklingarna för 2016 har även påverkats av de revideringar som gjorts för 2015.

Grundstatistiken över både industrins och handelns lager har reviderats ned men detta har till viss del motverkats av att behovet av avstämningsjusteringar för att få ihop BNP från produktions- och användningssida minskat.

Revideringar av andra kvartalet 2016

Även för andra kvartalet har utvecklingen för produktionssidan reviderats upp medan användningssidan reviderats ned i grundstatistiken. De två sidorna har därigenom kommit närmare varandra och behovet av avstämningskorrigeringar har därmed minskat. Produktionssidan har dock reviderats upp betydligt mer än användningssidan vilket gör att BNP-utvecklingen har reviderats upp med två tiondelar jämfört med publiceringen i september.

Även för andra kvartalet har Produktionsvärdeindex haft en positiv effekt på utvecklingstalen för produktionen i industrins branscher som reviderats

upp med 0,9 procentenheter. Tjänstebranscherna totalt reviderades inte med anledning av källbytet. Något reviderade uppgifter förekom dock på handel och information- och kommunikationstjänster, dvs branscherna G och J, men någon betydelse för totalen hade de inte. Tjänsteproducenterna har dock reviderats ned något bl a till följd av ett minskat behov av avstämningskorrigeringar.

På produktionssidan har även utvecklingen för produktskatterna reviderats upp till följd av mer influten moms till Skatteverket. Detta har dock motverkats av att utvecklingen för produktsubventionerna också reviderats upp och att behovet av avstämningsjusteringar varit lägre. Totalt sett har produktskattenettot därför reviderats ned tre tiondelar.

På användningssidan har hushållskonsumtionen reviderats ned bl.a. sedan uppgifter om livsmedelsmomsen inkommit lägre än tidigare skattning. Uppvärmningen har dessutom reviderats ned till följd av nya uppgifter om fjärrvärmeleveranser.

Offentlig konsumtion har reviderats upp av samma anledningar som för första kvartalet. Lagerinvesteringarna för industrin har reviderats ned medan handelslagrena reviderades upp.

De fasta bruttoinvesteringarna reviderades ned liksom för första kvartalet till följd av ny information från Investeringsenkäten men FoU-investeringarna reviderades istället upp vilket totalt innebar en viss upprevidering av investeringarna.

Exportnettots bidrag till BNP har reviderats ned en tiondel främst till följd av att utvecklingen för exporten av både varor och tjänster reviderats ned. Importen har totalt sett dessutom reviderats upp något. Minskat behov av avstämningskorrigeringar har dock motverkat nedrevideringen av exportnettot något.

Revideringar av inkomster och sparande

Uppgifter avseende inkomster och sparande har reviderats bland annat på grund av nya uppgifter från Betalningsbalansen gällande avkastning från direkta investeringar där prognosen för 2015 är nu ersatt med utfall och prognos för 2016 justerats med utfallet av 2015.

Tidsserie BNP-revideringar

I tabellen nedan redovisas BNP-utvecklingen vid respektive beräkningstillfälle för de olika kvartalen.

Publicerad faktisk volymutveckling för BNP vid olika beräkningstillfällen, första kvartalet 2013 till tredje kvartalet 2016

År	Beräknings-tidpunkt	Kvartal 1	Kvartal 2	Kvartal 3	Kvartal 4
2013	2013 maj	0,8			
	2013 jul	0,8	1,1		
	2013 sept	0,4	0,6		
	2013 nov	0,7	1,1	0,7	

2014 feb	0,8	1,1	1,0	3,1
2014 maj	0,9	1,4	1,0	3,1
2014 jul	0,9	1,4	1,0	3,1
2014 sept	0,5	1,1	1,6	2,8
2014 nov	0,4	0,8	1,4	2,5
2015 feb	0,4	0,8	1,4	2,5
2015 maj	0,4	0,8	1,5	2,4
2015 jul	0,4	0,8	1,5	2,4
2015 sept	0,5	0,7	1,4	2,4
2015 nov	0,5	0,7	1,4	2,4
2015 feb	0,5	0,7	1,4	2,4
2016 maj	0,5	0,7	1,4	2,4
2016 jul	0,5	0,7	1,4	2,4
2016 sept	0,4	0,7	1,4	2,5
2016 nov	0,4	0,7	1,4	2,5
2014				
2014 maj	1,9			
2014 jul	1,9	1,4		
2014 sept	1,7	2,1		
2014 nov	1,7	1,9	2,1	
2015 feb	1,7	1,9	2,3	2,7
2015 maj	1,7	1,9	2,3	2,7
2015 jul	1,7	2,2	2,6	2,6
2015 sept	1,7	2,2	2,6	2,6
2015 nov	1,8	2,4	2,3	2,8
2015 feb	1,8	2,3	2,3	2,6
2015 maj	1,8	2,3	2,3	2,6
2015 jul	1,8	2,3	2,3	2,6
2015 sept	1,8	2,3	2,3	2,6
2015 nov	1,8	2,3	2,3	2,6
2016 maj	1,8	2,3	2,3	2,6
2016 jul	1,8	2,3	2,3	2,6
2016 sept	1,9	2,6	2,7	3,2
2016 nov	1,9	2,6	2,7	3,2
2015				
2015 maj	2,5			
2015 jul	2,5	3,5		
2015 sept	2,8	3,8		
2015 nov	3,0	3,9	3,9	
2015 feb	3,0	4,1	4,1	5,0
2016 maj	3,1	4,1	4,0	5,4
2016 jul	3,1	4,1	4,0	5,4
2016 sept	3,1	4,0	4,1	5,2
2016 nov	3,1	3,9	4,2	5,1
2016				
2016 maj	3,7			
2016 jul	3,7	4,1		
2016 sept	3,7	4,4		
2016 nov	3,7	4,6	2,8	

